

Hannu Lukkarinen: Sarjakuvapyromaaniasta Alamaailman arkkitehdiksi

Vesa Kataisto

Kuvittaja Hannu Lukkarisen työt ovat tuttuja jokaiselle suomalaiselle. Niitä voi nähdä lähes päivittäin lehtien sivuilla, skaalan ulottuessa Ilta-Sanomista Pirkan vitsipalsta-

taan. Sarjakuvantekijänä Lukkarinen on sen sijaan vähemmän tunnettu, ja mies itse kertoo siihen syynkin; kuusitoista-vuotiaaksi asti hän piirsi yhden sarjakuvan päivässä, mutta sitten tuli stoppi. Lukkarinen kasasi kaikki piirtämänsä sarjat takapihalle ja järjesti suuren sarjakuvarovion. Hän oli päättänyt keskittyä graafikon uraan.

– Sarjakuvapiirtäjäksi minä olen ikämiessarjaa (s.1949). Olen ollut kuvittaja 22 vuotta. Aloitin 1974 Helsingin Sanomissa ja Pirkassa opiskeluaikana. Olen käynyt Taideteollista korkeakoulua Helsingissä ja Budapestissä.

Aloitin kirjankuvitusuran 1976, ensimmäinen työ oli ne-livuotinen urakka, kuusiosainen Lasten kultainen Kalevala. Siihen tuli yhteensä noin 500 valmista originaalia, siitä se lähti. Sen jälkeen olen pysynyt melkein kokonaan kirjojen parissa, mutta kuvittanut myös melkein mitä tahansa mitä kuvittaja tässä maassa tehdä voi. Olen ollut televisiossa, kuvittanut tietokonepelejä, esitteitä, kirjoja oppi- ja lasten-

kirjoista aina runoteoksiin ja romaaneihin.

Sarjakuvien pariin Lukkarinen palasi vasta heinäkuussa 1990, kun Ilta-Sanomien Juhani Tolvanen ”pakotti” hänet luomaan kuukauden kotimainen-sarjan. Näin syntyi B-mies, kaljamahainen ja muutenkin ruokkoamaton hämmästelijä, moderni Rymy-Eetu.

Yhtä sattuman kauppaa oli Lukkarisen päätyminen rikoskirjailija/lakimies Andrew Vacchsin tarinoiden piirtäjäksi.

– Vuonna -90 törmäsin Suomalaisessa Kirjakaupassa Vacchsin Streguan. Innostuin siitä kovasti, ja sen jälkeen metsästin jokaista uutta Vacchsia koelmiini. Tämä tässä oli taustalla, olen ollut Andrew Vacchs-fani vuodesta -90

kirjoista aina runoteoksiin ja romaaneihin.

En ole tehnyt sarjakuvia, koska ei ole löytynyt kunnan käsikirjoitusta. Olen ollut jo niin kauan kirja-alalla, että tuntee jo kyllästyvänsä siihen, kaipasin uusia haasteita. Myös kustannuspolitiikka on muuttunut kuvittajalle epäedulliseen suuntaan. (Taru Sormusten Herrastakirjan kuvittaminen jäi, koska kustan-

nusosaston uusi päällikkö päätti hyllyttää hankkeen.)

– Rupesin miettimään sarjakuvan tekoa, ajattelin, että siinä varmasti riittäisi minulle haastetta. Se oli vain kiinni siitä käsikirjoituksesta. Kyllä minulla on omassa päässäni kehitteillä juttu, mutta se ei ole vielä valmis.

Vacchsin tulo käsikirjoittajaksi on kokenaan Like-kustannuksen Kari Puikkosen syytä. Pari vuotta sitten juttelimme Sarjakuvafestivaaleilla Vanhalla. He olivat juuri julkaisseet Shellan suomeksi. Puikkonen kysyi, tunnenko minä kirjailijaa, ja mä puhkesin ylistämään Vacchsia suurin sanoin.

Kun Puikkonen kuuli tämän, hän löi pöytään kysymyksen, tekisinkö Vacchsin jutusta sarjakuvan. Mietin sitä ankarasti noin puoli sekuntia ja suostuin, se oli juuri sitä mitä olin odottanut.

Vacchs on ollut kauan mukana kuvioissa. Hän on siviiliammattiltaan lakimies New Yorkissa, ja hänen fakseissaan lukee, että ”siviili-

asioissa edustan ainoastaan lapsia ja nuoria”.

Hänellä on syvä inho pedofiilejä kohtaan, eli kuten hän itse sanoo, hän käy sotaa pedofiilejä vastaan. Hän käy sitä lakimiehenä. Sen lisäksi, saadakseen asian vielä paremmin leviämään yleisön tietoon, Vacchs hyödyntää dekkarimuotoa medianaan.

AIKA JUOSTA SYVIN TUNNELEIHIN.

HE OLIVAT TODELLA LÄHELLÄ, AIVAN KANNOILLANI.

– Siinä mielessä tämä on hyvin antoisaa mullekin, että tämä ei ole mikään tahansa käsikirjoitus, vaan tässä on moraalista taustalla. Ikävä kyllä en vielä ole tavannut Vacchsia henkilökohtaisesti, mutta olen kyllä puhunut puhelimesta hänen kanssaan pitkät jutut. Hän oli – jos voi sanoa – hyvin tyytyväinen yhteistyöhön, kuten minäkin. Se on sikäläkin mukavaa, että Vacchs on mies, jonka kanssa kannattaa olla samaa mieltä. Söisi uskottavuutta, jos mies puhuisi piipitävällä äänellä, mutta kun hän vielä murisee kuin merirosvo, nauraa Lukkarinen.

Vacchsin tarinoita on ostettu aiemminkin sarjakuvakäyttöön ympäri maailmaa (mm. Hard Looks-albumisarja). Vacchs ehdotti työstettäväksi joitakin

tarinoita, mutta Like ja Lukkarinen päätyivät Alamaailma-novellien sarjakuvittamiseen, koska niiden oikeuksia ei oltu ennalta varattu.

– Olin nähnyt aikaisemmin joitakin Dark Horses julkaisemia albumeita, mutta en muita, kertoo Lukkarinen.

– Piirtäjät ovat kavahtaneet Alamaailmaa, koska se on jonkin verran vaikea. Mitään muuta yhtä hyvää kokonaisuutena ei ollut vapaana. Ensimmäisen albumin, Pummin, pohjanovelli oli hyvin lyhyt, teksti hyvin kuivakkaa, lakonista, tottavaa. Oli pakko tehdä isoja kuvia jotta sain tarinan riittämään albumin mittaiseksi.

Sinänsä teksti oli hyvää kuvitettavaksi, se oli kuivuudessaan sopiva sarjakuvakäsikirjoitukseksi. Mä jätin sieltä pois

muistaakseni yhden lauseen, kaikki muut siinä on mukana. Loppujen lopuksi se toimii ihan hyvin.

– Vacchs ei tehnyt minkäänlaisia ehdotuksia tarinan piirtämisen suhteen. Teekoon meni kaksi kuukautta, ja Vacchs näki sen vasta valmiina. Hän hyväksyi sen oikopäätä. Kannen kanssa oli jonkin verran ongelmia, pari kantta tuli bumerangina takaisin. Asia selvisi kun juttelin hänen kanssaan henkilökohtaisesti. (Päähenkilö pienemmäksi, tunnelitausta paremmin esille.)

Perheenisä Lukkarisen uusi tyyli piirtää räiskyviä pyssyjä ja lenteleviä päitä tuottaa joitakin kotiongelmia. Työhuoneen kynnyksen yli ei lapsilla ole asiaa, eikä uusia juttuja ole näytetty heille.

– Lapsethan kyllä ovat aika ovelia, kurkkivat aina jostakin, vaikka olen pyrkinyt pitämään nämä salassa. Ensimmäinen albumi oli sikäli helppo seuraaviin verrattuna, että tämä on vasta miljöön luomista, johdantoa kolmeen seuraavaan. Niissä tulee olemaan aika rankkaa tavaraa, pedofilian kuvittamista. En tiedä vielä itsekään, millä tavoin sen ratkaistaan, mutta jotenkinhan se on tehtävä.

Lukkarinen työskentelee nopeasti, muste suihkuu viivoina paperille ja jos jokin menee pieleen, peitetään osa paperia ja piirretään uudelleen. Tästä syystä originaalit muistuttavat kollaaseja.

– Mä pyrin piirtämään hermolla, mikä tarkoittaa, että aivojen tulisi olla mahdollisimman vähän kynän ja paperin välissä. En tee ollenkaan luonnoksia, vaan pyrin piirtämään kuvan suoraan. Jos se ei onnistu, se lentää roskeen, ja näin jatkuu, kunnes onnistuu. Siten se pysyy elävänä, tulee paremmin suoraan tuolta selkärangasta.

Toisaalta sarjakuvissa täytyy pitää parempaa kontrollia, että esimerkiksi hahmot pysyvät samannäköisinä. Se on sellaista jännää nuorallakävelyä. Toisaalta tämä oli vasta ensimmäinen koetus, ja uskoisin, että tyyli tulee parantumaan uusien albumien myötä. En ole vielä tyytyväinen, mutta en ole koskaan ollut tyytyväinen yhteenkään kirjaankaan. Ei sillä tavalla osaa antaa olla, aina haluaisi vähän enemmän.

– Alamaailma-albumien kansainvälisestä levityksestä on ollut jotakin puhetta, mutta saa nyt nähdä milloin se tehdään. Nyt ensin julkaistaan nämä vain täällä Suomessa. Oikudet sarjaan ovat Likellä muualla maailmassa paitsi Amerikassa, siellä ne omistaa Vacchs.

Alamaailman ilmestyminen jatkuu tiiviiseen tahtiin, sarjan seuraava albumi tulee ulos huhtikuussa. ●